

CATALANISTA

Semanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

-- La correspondencia al Director --

Los originals no 's tornan.

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Carrer de Las Valls, 23.-Teléfono, 169.

SABADELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell.	2 rals al mes.
Fora.	8 » trimestre.
Un número sol.	1 »
Anuncis a preus convencionals.	

DISCURS

del President del Centre Català don Modest Durrán en la Veïllada Inaugural de curs,

SENYORAS, SENYORS:

Al ocupar per primera volta aquest lloch d' honor, fins ahont nos ha aixecat la benevolensa y estimació de nostres consocis, y al inaugurar avuy ab aquesta solemne Vetllada las tascas del curs ja present, que Deu vulga sia de profit y recort etern pera nostra idolatrada Catalunya, permeteunos que seguint la tradicional costum, donguém esplay á la nostra ànima, com la vostra embadalida en éxtassis d' amor per nostra terra, per aquest tros de mon ab que la Providencia volgué honrnarnos just al neixer y ahont hem de barrejar per l' espay de nostra vida, las horas de alegría y de tristesa, plors y llàgrimas, dols y riallas, angoixas y esperansas, inseparables companyonas del home desde 'l bressol fins al sepulcre.

Y al donar esplay á nostre esperit y expansió al cor que vessa plé d' amor á Catalunya no temem ja avuy lo que temian nostres antecessors al aixecar sa veu en defensa del drets y llibertats de nostra terra, porque ni 'ls catalans son avuy lo qu' avans eran, ni 'l Regionalisme ha fet tan poch camí que tinguem que obrir cátedra diària pera inculcar sas patrióticas doctrinas.

Avuy, grat á Deu sia, la rassa catalana compren cada dia mes la imprescindible necessitat de governarse en tot lo que l' atany interiorment, per si mateixa, com en aquells temps de mes felissa recordonsa y la propaganda regionalista per un cantó y 'ls desgavells y disbarats gubernamentals per un altre, han conseguit completar la obra fent de cada fill d' aquesta terra que tingui cap per discorrer y cor per sentir, un enamorat mes ó menos entusiasta, pero enamorat al fi de las salvadoras doctrinas del Regionalisme.

Ha passat, per ventura, la época en que 'ls catalans com 'ls fills de las demás regions espanyolas, engegats per uns programas enlluernadors y per uns discursos mes enlluernadors encare, s' entregavan de peus y mans á aqueixa colla de marmesors qu' han sortit á Espanya densa que 'ls pares veraders jeuhen en sas oblidadas sepulturas, fent cas omis de sa propia personalitat y de sa nativa independència, junyintse al jou inesplicable d' una política mentida que disposava dels homes, que 's deyan lliures, com á cosas subgectes al mercat de sas ambicions y concupiscencias, mentres 'is jefes, estirats, enorgullits, y circumdats per una aureola de popularitat ficticia, feyan y desfeyan á son pler com si 'ls interessos dels espanyols y ab ells lo pervindrer y 'l bon nom de la Nació, no fossin altre cosa que mercancia despreciable que s' entrega al millor postor, ó mesquinas almoynas ab que s' acontetavan los correligionaris de espina-da vincladissa.

¡Ah! avuy també presentan los caps de colla de la política encisadors programas ab retumbants conceptes y parrafos esculturals, tambe avuy los cassadors de la política corren de poble en poble ab sos mirallets enlluernadors, mes ja las alobas no 's presentan tan totxas com avans, totas passen altas, tan altas, que ni las saben veurer los sers raquítics acostumats á arrastrarse per terra tota sa vida y si alguna se 'n deixa caurer, moguda pel materialisme de la corrompuda política, es que ja prou corcada de si, no busca altre cosa que la vida regalada ab que se la tenta y disposta á cambiar de rumbo tan bon punt se li afluixi la menjadora.

¿Que te d' estrany donchs que tota persona honrada se coloihi á una honesta distancia d' aquest mercat de conciencias que s' anomena política de partit y al veurer lo mal qu' ha fet y está fent á Espanya, s' indigni de tal manera, que si no te prou energias pera combatrerla ab totas sas forsas, s' entregui al mes cruel indiferentisme que es ahont han anat á parar un sens fi de catalans, fastiguejats y aburrits de tanta farsa parlamentaria.

Per aixó ha sigut, es y será sempre necessaria una propaganda regionalista activíssima, sense desmayis ni vacilacions, inculcant la

gent honrada lo cami que s' ha de seguir pera la regeneració del Estat espanyol, influint en totas las esferas pera la consecució dels ideals de Pàtria que 'ns agermanan, no ja á nosaltres sols, senyors, sino á las demás regions que com Galicia, Basconia y Navarra, no poden ni deuen consentir que duri per més temps aquest estat d' ensopiment de la gent que treballa y paga, ja que d' ell s' aprofitan los infelissos á qui Deu no ha concedit la pesada pero santa y noble obligació de guanyarse 'l pa de cada dia ab la suhor del seu rostre.

Es necessari fer entendre á tots 'ls fills de la noble terra catalana que no n'hi ha prou ab l' apartament d'aquesta malehida política de partit per part de la gent sensata y treballadora, que no es suficient pera 'ls mals qu'atravessa'l país, l'allunyament de las lluytas polítiques motivat per l' indiferentisme per mes just que sembli, que no es pas com se guarda la casa payral, entregantla á la vigilancia dels lladres. Es imprescindible que tots los catalans que s' estimin y estimin també á la benvolguda Catalunya, uneixin sos esforços contra l' enemich comú, contra l' odiós centralisme qu' es ahont s' arrapan tota mena de banderías polítiques perque de sobras saben que es lo únich qu' avuy 'ls protegeix y ampara ja que ell los hi permet viurer regaladament sense pensar en lo pervindre y d' ell surten un cop ben garbellats los diners de las regions qu' alli s' abocan, los medis de sostenir als amichs provincians que tant interessadament treballan, en las mil y una bocas ab que conta la nostra desdixada administració espanyola.

Lo Regionalisme, senyors que es la seva antífecsis, que es la negació de tot lo absorbent, de tot lo tiránich, de tot lo injust, que reduheix la administració y la política als limits naturals senyalats per Deu y per la historia, que dona á cada hù sa propia llengua, sas propias lleys, lo govern de sa casa, en una paraula, lo dret de viurer de la vida propia, sens que cap foraster vingui á destorbarla, es l'únich sistema que pot matar de soca y arrel la corrompuda política de partit que tot ho malmena y que arribarí, de no posarhi remey, á esmotuhir per complert los sentiments mes necesaris en la vida dels pobles, convertint l' Estat Espanyol un jorn lo mes prepotent del mon, en l' Estat mes miserable de la terra.

Y que 'l Regionalisme es l' únich sistema capás d' exterminar tan espantosa plaga, no hi ha pas cap mica de dupte. Viu la política de partit á Espanya del reparto proporcional del botí lo dia de la victoria, com viuen los llops famolenchs en las afraus de las montanyas del reparto esferehidor que fan ab los cadavers. No hi ha mes diferencia que en la qüestió de formas. En lo fondo hi ha la mateixa terrible voracitat, sino que 'ls uus. fieras, es la carn qui 'ls esperona,

los altres, hòmes, son nombraments, destins, empleos lo que 'ls atia. Mentres no hi haigi botí pera repartirse, ni imposan per son aspecte, ni pel seu nombre, mes quant ha arribat l' hora, talment com los llops acudeixen á bandadas atrets per l' ale pestilent de la carn morta, aixís veyem als partits, á bandadas també, famolenchs, fent colla, surtint de totes parts sos partidaris.

Donchs si es aixís, si l' únich que 'ls atenta y 'ls fa mourer com tothom ho reconeix, es l' esperança de la repartició del botí de la victoria, disfrutar tranquilament del pressupost que á nostres esforços se forma y compagina, res mes natural que buscar en lo sistema regionalista, completament contrari á la centralisació absorbent y suicida de las forsas vivas de las regions, lo remey que dongui fi á tantas desventuras.

Per medi del Regionalisme y sas doctrinas conseguirem que l' administració municipal estigui á mans de las personas honradas que no tinguin necessitat de cometre certs delictes, no penats pel Codich fins avuy, per la sencilla rahó de guanyarse noblement la vida en sas ocupacions habituals y per la de mes forsa encara de ser simplement delegats dels gremis, estaments, y associacions que de comú acord los hi envian pera que sigan garantía d' una recta y honrada administració municipal.

Per medi del Regionalisme y sas doctrinas, conseguirem que las diputacions provincials avuy, diputacions regionals quan l' hora sia, no sigan com avuy, los premis que 's destinan als personatjes de las collas polítiques que mes treballan en profit de sa bandera, encara que la administració provincial y regional vaigi de mal en pitjor cada dia y per sa culpa se 'n ressenti l' pobre pays, faltat de carreteres, camins vehinals, establiments de ensenyansa provincial, abandonats las mes de las vegadas pera atendre los compromisos de partit qu' exigeixen tal ó qual diputat á Corts per certs districtes.

Per medi del Regionalisme y sas doctrinas, conseguirem que la representació en Corts siga lo que deu ésser en tot poble que de civilisat y lliure 's precia, verdadera, genuina representació dels interessos creats en la comarca, que 'ls haigi de defensar com á la mes imperiosa necessitat de la vida y ab la seguretat sempre que, de no ferho, sos representats han de sentir per ells lo mes significatiu despreci y li han de demanar comptes de son comportament en las Corts, envers los interessos que li estavan confiats.

Per medi del Regionalisme y sas doctrinas, conseguirem veurer efectiva la responsabilitat é inamovilitat judicial tan necessaria pera l' recte y desapasionat compliment de la justicia.

Y per medi del Regionalisme, conseguirem en una paraula que

se 'ns respectin nostres fonts de riquesa y nostres habits de treball, que se 'ns tornin las llibertats de que un jorn gosavam, las lleys idolatradas que feren gran y forta á Catalunya, son dret civil avuy perturbat y amenassat de mort ignominosa, lo regoneixement de nostra hermosa llengua apresada en la falda de la Mare al barbotejar los primers mots en la infantesa, pero no deixarla mes que al despedirnos en lo llit de mort dels sers que 'ns estiman, malgrat oficialment l' estrefaigin y rebutjin, y tot quant constituïuix nostra manera de ser, nostra personalitat, nostra vida, nostra hermosa y treballadora Catalunya.

¡Ah! senyors, si qualsevol dels bons fills d'aquesta terra que encare aixís no pensin en los moments de solitud y calma en que l' esperit s' eleva, asserenantse de las fadigas corporals diarias y sembla que augmentant lo repós á son entorn, s' aumenta lo sentit de percepció de que está possehit, pogués contemplar ó volgués ferho aquellas agremiacions y corporacions que 'l Regionalisme 'ns ensenya, aquells Municipis, aquells Còrts, tot lo seguit de lleys y disposicions sabias y previsoras, com nascudas de la mateixa realitat, ja que per los que 'n reben sas conseqüencias son dictadas, com no s' avergonyiria de no ésser un de sos més entusiastas partidaris, fentli pena l' haver perdut lo temps en l' indiferentisme mes odiós ó pitjor tal vol a haver cregut de bona fé als embaucadors del centralisme que fins avuy han estat explotant á totas las regions espanyolas.

Ja es hora, senyors, que 's despertin tots los catalans del ensodiment en que 's troban y recordin lo deber que tenen de vetllar com bons fills á sa bondadosa Mare en las horas de congoixa y anyoransa. Recordemnos del passat pera rebutjar ab totas nostras forsas lo present y estiguem sempre atents pera procurarnos un felís pervindre.

Tal com anem es impossible continuar y es necessari que tots los que estimin á sa Patria adoptin una resolució definitiva. Una nació que te un govern que per etzar providencial ha ensopegat ab uns Aranzels protectors que poden fomentar vigorosament una y varias de sas fonts de riquesa y baix sa ombra s' aixecan fábricas y fábricas empleanthi capitals quantiosíssims pera que al cap de dos anys, vingui un altre govern y refiantse de un ministre inepte, ensorri ab una plumada las industrias establertas, clavant á la miseria milers de treballadors que no sabrán ahont guanyar lo pá de sas familias, es ja 'ls colmo del desgovern y del desordre y no 's deu ni 's pot tolerar que seguim per aquestos camins de perdició y de ruina.

Un temps podíam tenir lo duple de la insuficiencia de nostras forsas devant dels polítichs de tots colors y de la pasivitat del resto del

pahís, avuy, aliadas ab Catalunya, Galicia, Basconia y Navarra pera la consecució del Regionalisme, y ab veus simpáticas que surten de Valencia, Mallorca, Aragó, Asturias y fins de la mateixa Castella, no debem desmayar pas en tan noble empresa, avans al contrari, alentarnos mes cada dia y empendrer ab tota la fermesa de nostres antepassats la via salvadora qu' ha de conduhirnos mes prompte de lo que molts se pensan al terme de nostras ilusions y de nostras esperansas.

Senyors, lo Centre Catalá de Sabadell al saludar en sa inaugural de curs á sas germanas las regions espanyolas que com Catalunya, senten la anyoransa del be perdut, boy preparantse á treurers de sobre 'l mal present, fa vots pera conquerir en un curt pervindre lo que 'ns pertoca per dret y per justicia, assegurantvos son Consell General que pera 'l logro de aytals aspiracions está disposat á fer tota classe de sacrificis que res, res ha de doldrens, mentres siga en profit y honor de nostra idolatrada Catalunya.

HE DIT.

SECCIÓ POLITICA

Estem deixats de la ma de Deu.

Com si no n' hi hagués prou ab lo de Melilla, nos han caygut ara á sobre las desgracias de Santander y de Barcelona.

Y no es que poguem dir que son calamitats que Deu nos envia pera probar nostra resignació sino que son las calamitats que 'ls governs centralistas que 'ns arruïnan y 'ns deshonran poden donar de sí.

Las imprevisiones y lleugeresas han dut lo de Melilla, la mala administració ó 'l contrabando son culpa de lo de Santander y las debilitats y llibertats bestials dels politichs portan lo del Liceo.

Totas las desgracias que sufrim á Espanya poden resumirse en una.

Lo dels mals governs que 'ns flagellan durant tants anys.

De seguir aixís aviat los espanyols no podrém fer més que tres cosas.

Pagar, treballar y plorar.

Y encara gracias que aixís se 'ns deixi viurer.

* *

Al tenisse á Madrid, coneixement de lo del Liceo, 's reuni 'l ministeri pera tractar de las medidas que 's podian pendrer devant dels criminals atentats, que fins ara han deixat predicar ab tota la barra en los meetings dels anarquistes, y 'l ministre de la Gobernació, digué que res se podia fer ja que per sobre de tot está la ley.

També una ley del Estat mana la época en que s' han de fer las eleccions municipals y 'l go-bern va fer lo que li va dar la gana.

També una ley del Estat mana que en las cuestiones económicas 's deu consultar á las Cambras de Comerç, y 'l govern fa no més lo que li sembla,

També una llei del Estat exigeix la formació de un pressupòsit de Guerra pera atendre a la defensa del país, y 'l govern n' ha fet tant cas, que ha sigut precis admetrer la caritat dels espanyols pera sortir del apuro.

També una llei del Estat castiga 'l contrabando, considerantlo ilegal y no obstant s' ha fet tranquilament en lo de Melilla ab armas contra nostre exèrcit y s' diu que lo de Santander 's deu al contrabando.

També una llei del Estat castiga als defraudadors y lladregets de tota mena y n' están infestadas totas las oficinas d' Espanya.

Se veu que las lleis del Estat tot ho castigán y tot ho preveuen, menós los atentats anarquistas.

Llastima que 'ls governs que tant poch respecte senten per aquestas lleis, las acatin tan religiosament quan se tracta dels pederdistas.

Lo de Melilla s' ha encallat altra vegada.

No se sap si per falta de municions al moros ó per falta de reforços als nostres soldats ó si per sobras de materials d' emoció a la prempsa patriòtera de 5 céntims.

Naturalment ab tantas catástrofes no pot donar cap a tot y una cosa ó altra havia de ressentirsen.

Llastima que no hagués estat tan sossegada al principi de la qüestió del Riff que d' altra manera haguera anat la cosa.

Peró avuy embolicats com estem, á no ser que 'l Sultán castigui als riffenyos terriblement lo que no es fácil, 'ns dongui una crescuda indemnissació qua ja es difícil y aixampli 'ls limits de Melilla pera evitar los repetits atacs d' aquella canalla; no 'ns escápeni d' uns quants mesos de guerra mes ó menos santa, durant la qual anirem abocant sanch y diners fins expremre la taronja.

Direm que entre que aquí nos ho prenguin y que allà ho egalém no hi va gaire diferència.

Y la veritat es que tal com anem, entre 'l govern y 'ls anarquistas, aviat 'ns acádaran los diners y la sanch qu' encara 'ns queda.

Lo *Círculo de la Unión Mercantil* de Madrid, aprofita aquestas circumstancias pera conseguir d' en Moret la seguretat del tractat d' Alentania y la celebració d' un altre ab Inglaterra.

Al mateix temps y perquè no diguin obra una suscripció á favor de la guerra encabessantla ab una miseria,

No hi poden fer mes, aquella gent no mes son generosos ab los extrangers.

A aquestos los donarian fins la sanch de las venas de to s los catalans á l' hora.

Home, posats á fer suscripcions, no 'n podrian fer alguna, pero ab una mica més d' empenyo, pera 'ls infelissos treballadors que pretenen avuy pensar á la miseria?

Aixís al tancarlos hi las portas de la fabrica podrian dirlos: «Nosaltres previsors com sempre ja os teniu preparat lo lloch ont deveu anar á descansar de las fadigas industrials que fins avuy os alimentavan. Aquí teniu hospitals y hospicis, trieu y remeneu.»

Tal vegada fora la única previsió que hauria tingut la rassa somnadora é vidalga que avuy se 'ns enmena á la ruina.

NOVAS TRISTESAS

Lo 31 del mes passat terminavan un sueltó ab los següents párrafos:

D' altra manera, s' allargará lo suficient pera que en altrás terras hont encare oneja la bandera de la nació se n' hi desplegui una altra tota estrellada. Los carlins diñhen que no volen fer cap desembarch á Tortosa com en la guerra del '59. Déu los hi pagui. Los republicans tampoch es fácil que s' aprofitin de la ausència de tropas pera fer cap aixecament en massa.

Pero ¿Y'ls separatistas cubans? En nom de quin amor de pàtria 'ls podem retenir, si fa temps y temps que han renegat d' ella?

¿Hi pensan en aixó los que volen atrevessar l' Africa de cap á cap?

De Céspedes á Cuba per desgràcia nostra, n' quedan molts encare. Y Cuba val més que tot lo Marroch plegat y no s' hi va desde Málaga en sis horas.

No 's necessitava haver estudiat á Salamanca pera fer aquestas profecías. N' hi havia prou ab tenir sentit comú pera comprendre que no tardariam un mes en veurer partidas separatistas á Cuba.

Y las partidas ja hi son, y, lo que es més, ja s' han escopetejat ab la tropa.

Es inútil que 'ns digan si las hem batudas ó no. En primer terme que 'l lleó ja ho va dir anys enderrera: que si ell fos lo pintor no resultaria vensut en lo cuadro. En segon lloch que perseguits ó guanyadors los filibusters, nos tenen de donar la mateixa feyna.

En son odi als espanyols los hi cremarán y arrasarán las hisendas, y las escassas tropas que tenim en la isla, lo dia que deixin la costa pera entrar en lo bosch verge del interior desapareixerán com l' altra vegada, víctimas més del paludisme y de tota altre lley de maldats que dels matxetes y de las balas.

Si 'ls enemichs d' Espanya faguessen tingut de manegar lo de Melilla no ho haurían fet millor que 'ls diaris cridaners y 'l ditzós govern que s' ha rendit vergonyosament á sas amenassas.

D' una guerra nó 'n podíam sortir. ¿Cóm ho farém pera dominar al mateix temps als rifynos y als cubans?

Cóm ho farém? Molt senzill: dihent als uns *salvajes africanos* y als altres *hijos espúreos de la madre patria*, haurém resolt lo gran problema.

¿Pero es possible que aquesta nació segueixi ni un dia més regida y aconsellada per tants y tants Carnestoltas?

¿Quan será que la veu dels desvagats de ciutat sia ofegada per lo bon sentit de la gent de poble y de masía? Nos havém de convenzer de que Madrid, Málaga, Cádiz ni Barcelona no son la nació ni molt menos, y que las asenadas que en cuestiones políticas se senten dir per los carrers de las grans ciutats, avergonyiran á molts homes del camp, tan avaros de paraulas com llarchs d' enteniment y quan convé llarchs d' altra cosa més positiva que las manifestacions ab banderas y 'l volejar de mocadors.

Lo tranquil rahonar del pagés y del menestral de poble, prové de que d' anys y panys ja saben que son ells los que sempre portan la carga més feixuga tant en homes com en diners. Comparis los redimits de ciutat ab los redimits de poble y per cada llar deserta que quedarà á las grans poblacions, gent per gent, ne quedarán duas ó tres en las vilas, llogarets ó masias.

Si á horas d' are vegessem los desesperos que hi ha en las familias, nos avergonyiriam de que per nostra debilitat ó per nostra torpesa hajan pres la direcció del país gent tan inepta ó tant sense entranyas que 'ns llessan á situacions tremendas com la que avuy torvé la nació.

Duas guerras, com qui no diu res: l' una á l' Africa y l' altra á América. A milenars de millas l' una de l' altra!

Qué passarà á las ciutats? Qué passarà als pobles? Aquí, vinyas mal podadas, camps descuydats, y á la nit, prop de la llar, plors y oracions y unas sopetas d' oli. A ciutat, com que sempre hi sobra gent, las feynas se farán com fins ara, pero pels carrers veurém molts casadas jovenetas, ben vestidns de quan lo seu marit los hi portava 'l jornal, ab un nen de mamella al bras y una altra per la mà que las acompanyará en lo trist aprenentatge de demanar una gracia de caritat per l' amor de Deu.

La gent de bons sentiments ja sap, donchs, que te de fer: sortir al carrer ab la butxaca ben provehida y ab la santa caritat d' estalviar á las mares y esposas desamparadas la vergonya d' allargarlos hi la mà, saltalshi á la ventatja y entregarlos de bon cor tot lo que puguin.

No podem aconsellar als nostres suscriptors manera millor ni més dolsa de portar la carga que 'ns han tirat damunt los directors de la política espanyola.

Deu ó dotze mil familias catalans, totes d' obrers, s' quedan sense amparo.

Que comprin altres fusells y canons: los catalanistas cuydemnos de portar ajuda y consol á qui n' hi manqui. Cadascú en son poble, cadascú en son carrer sabrá las miserias que la guerra hi ha fet neixe.

Socorreguem las tots una mica més de lo que permetin nostres cabals.

(De *La Renaixensa*).

DEL MEU ÀLBUM

Dels petons que 'n vida 'm feu
la meva mare estimada
n' he fet un pomell d' amors
guarnit ab bocins de l' ànima,
y l' he posat poch á poch
en lo front de ma fillada.

* * *

Tas caricias y petons
¡si 'ls anyoro Mare mia!
per un bés teu tot seguit
cel amunt m' enfilaria.

* * *

Quan hi soch, al cementiri,
camino sens nort ni guía,
de res del mon me recordo,
sols penso en tú, Mare mia.

* * *

En la tomba de la Mare
las violetas hi han florit;
del fullam que las acotxa
s' han desclós tot just m' han vist.

* * *

Ja vindrá l' anhelat dia
qu' en lo cel nos trobarém;
fins los angels, Mare mia,
patirán de gelosía
dels petons que allí 'ns farém.

ANTONI DE P. CAPMANY

Quan encara no 'ns havia abandonat la dolorosa impressió que 'ns causá la terrible hecatombe de Santander, quina horrorositat no te exemple en la historia pátria, y mentres lo nostre ànim s' indignava devant de la imprevisió que 'l fet en si delata y tot' hom procurava ab sos comentaris indagar de quin cantó era la culpa y quins los verdaders responsables, cosa que per mica què esbrinessin fondo no fora difícil de trovar, vingué á afligir mes y mes los sentiments de tota persona honrada y digne, lo criminal atentat de que fou victima lo passat dimars la morigerada ciutat de Barcelona.

Lo de Santander es grave y demostra, ho repetim, una imprevisió imperdonable; lo ocorregut en lo gran teatro del Liceo, es grave també per l' estat de decahiment moral que revela, y perque la imprevisió per part de nostres governs, se presenta nua sense cap atenuant que la disculpi.

Lo fet es criminal y digne sols de gent salvatge. Donchs, las feras, com á tals dehuen tractarse, y si los encarregats de dietar lleys

que las castiguin y abatin tenen por á sas urpas, que confessin la seva cobardia y que 's retirin dels llocs que no poden ni deuen ocupar per ineptes.

Lo govern dels pobles no consisteix, no, en saber fer unas eleccions mes ó menos brufas, ni en entretenir al país ab xerramecas parlamentarias, ni en propalar la immoralitat en tots los rams de la administració pública, ni en fer tractats ruinosos pera la industria patria ni en castigar al contribuyent ab gravamens y contribucions que no pot soportar perque no son prou justas ni equitativas; sino que la seva missió es molt mes elevada y digna, essent un dels seus principalissims debers lo vetllar per la seguritat personal dels ciutadans á qui representa, tenint ben garantidas sas vidas é hisendas.

De rés de tot aixó poden alabar-se los qu' han nascut en aquesta desgraciada Espanya. Los problemas més trascendentals se descuydan y la massa honrada y digna del poble ha de contemplar impassible com se l' atropella, indefensa, y sense que trobi á son costat qui l' apoi y la posi á salvo de las mans criminals que l' espahordeixen y maltractan.

¿Fins á quant ha de durar, donchs, aquest estat de cosas que demostra ben á las claras lo decahiment de tota una rassa?

¿Será precis esperar un nou atentat pera posar remey al mal y amputar aquest membre gangrenós de l' actual societat?

¡Qui sab! Potser encara los liberalissims de nostres dias votarán per alló de *salvense los principios*.....

NOVAS

En nostre colega local «La Revista» en sa edició corresponent al passat dimecres, hi llegirem lo següent solt de gacetilla:

«Los efectos de la última disposició del ministeri de la guerra se reflexian ahir molt tristement en todas parts; puig la generalitat dels reservistas que d' avuy á demá han de sortir pera incorporarse á las filas, estant casats y tenen fills.

Mes no es aixó lo pitjor, sino qu' avuy abandonan sas llars y 'l medi de subsistencia de sa familia per una necessitat imperiosa de la patria y demá quan tornin havent complert com bons fills de nostra mare comú, la majoria d' ells es possible no trobin molt facilment aquell preciós é indispensable medi.»

No vá desacertat en eos temors nostre colega. Pero d' aixó no s' en recorden los *patrioters* que per l' afay de vendre molts números á *cinco céntimos*, nos hon atiat á una guerra que per únich resultat nos costará molta sanch molts diners y també lo seu acompanyament de nous tributs y augment de contribucions.

Pero per ells tot aixó els *pexi minúti*. Hauran fet grossas tiradas de números explicant *el combate de ayer, la victoria de hoy* y entonant himnes al *honor nacional ultrajado* y acabat de tot passarán comptes y quedarán satisfets del seu negociet sense 'l mes petit remordiment de conciencia.

Y, als morts, que 'ls enterrin; los ferits que se la campin, y 'ls que no trobin feyna que 's resignin á anar de porta en porta demanant una gracia de caritat per l' amor de Deu.

Desenganyis, «La Revista,» mentres tinguem governs que no representen la voluntat del país ja que sols se representen a si mateixos, y la respectiva agrupació política a que perteneixen los individus que 'l componen; mentres aquets governs sigan tan debils que fins se deixin portar per lo que diu, a só de tabals, la colla de periodistas famelichs que per Madrid y altres llocs popular, correm lo perill de trovarnos, com are, abocats a graves conflictes. Convé que 'l país, sortintne de sa habitual indiferencia, se reaccioni y convensut ja d'una vegada y pera sempre de la impotencia de governs ineptes, en capassos de fer la felicitat de la patria, comensar la neteja, ferne una bona escombrada y garregar ho tot al carro de las escombraries.

Y a lograr aixó tots hem de contribuïr a la mida de nostras forsas, tots hem de portarhi la nostra humil pedreta. Ho dicta la conciencia, y ho exigeix lo verdader, lo sá patriotisme.

S'ha publicat lo drama en quatre actes y en vers, original de nostre bon amic lo llorjat poeta don Joseph Maria Valls y Vicens titulat *Maria de Montpeller* premiat en los Jochs Florals celebrats a Valencia l'any passat y extrenat ab éxit en lo teatro Romea de Barcelona en la nit del 3 d' Octubre del present any.

A Castelló d' Ampúries s'hi ha constituït una nova associació catalanista.

Saludem coralment a la novella associació y a ella nos oferim incondicionalment per tot lo que tendeixi a la defensa dels sagrats drets é interessos de nostra estimada Catalunya.

De nostre company «L' Olot»:

«En lo certámen literari de Girona, han obtingut premi nostres amichs los senyors don Joaquim Riera y Bertrán, don Joseph Dalmau y Carles, don Ramon Masifern, don Joseph Franquet y Serra, don Ferrán Girbal, don Joaquim Palet y Palet, don Francesch Ubach y Vinyeta, don Francesch Marull, don Salvador Carrera y don Pere de Palol, havent sigut la nota de la festa literaria molt significada puig casi todas las composicions presentadas han estat en nostra llengua.

¿Perqué haventhi en aquella ciutat tants elements catalanistas y de bona mena, no s'hi ha fundat encara un Centre catalá que sens dúbte donaria bona empena en lo camí de nostra regeració?

Si avuy a Girona xistís un centre catalá, sens dúbte protestaria de no celebrar l' aniversari del any vuyt, festa civica-reiligiosa que dona tal caràcter y tance 'l periodo de las festas d'una manera típica que casi no's comprenen las firas sense dita funció.

Surten ara en que l' ajuntament d' aquella capital projecta celebrar l' aniversari a mitj Desembre, quan se farà l' inauguració del monument d' en Alvarez.

Es tan curt de gambals l' ajuntament de Girona, que no sápga confeccionar un programa nou pera quan vingui 'l dia de colocar la monument?

Hont auém á parar si fins decauhen las festas que despertan y recordan l' heroisme llegendari de nostres avis?»

Te rahó en sa queixa nostre company d' Olot.

Lo sindicat d' exportadors de vins de Barcelona ha rebut una comunicació del ministeri d' Estat, en la que se li participa que de real ordre 's traslada al senyor representant d' Espanya á Buenos Aires la instancia del sindicat recordant ademés á dit funcionari que gestioni prop del govern d' aquella república lo convenient pera que no s' augmentin los drets que en la actualitat pagan nostres vins á sa entrada en lo precitat país.

Varias cambras de comers han contestat ja á la circular que 'ls dirigí l' Foment del Treball Nacional de Barcelona preguntantshi son parer sobre l' projectat conveni comercial.

Ditas contestacions y molt particularment las que procedeixen de las provincias del Nort están d' acord ab las opinions expressadas per los industrials catalans, en contra del projecte.

Lo Fo nent las espera rebre totes, així com altres varis informes que tenen sollicitats pera comensar ab activitat las gestions encaminadas á que no 's planteji tal com esá redactat lo tractat ab Alemanya.

En las eleccions verificadas en la «Associació Catalanista», de Reus foren elegits y proclamats individuos del Consell Regionalista: President, don Pau Font y de Rubinat; Vis-President, don Anton Serra y Pamies; Vocals; Anton Pascual y Cugat, don Sebastiá Marimon y Serrahima, don Francesch Viarnés y Gebelli y don Victor Fargas y Sanromá y Secretari con Anton Marca y Boda.

A causa del criminal atentat del gran teatro Liceo, morí nostre bon amich, l' entussiasta catalanista don Sebastiá Riu, fill únic del amo de la Fonda d' Espanya de Barcelona.

Enviém á sa atribulada familia l' expressió del nostre condol per tan lamentable desgracia.

Pera que nostres abonats se convisin una vegada més del desgavell que regná en totes las cosas d' aquesta desgraciada Espanya, publiquém á continuació un telégrama de la premsa associada que segurament haurán publicat tots los periódichs de Barcelona, que per si sol demostra l'excelent organisació de que gosém.

«Madrid, 8, á las 8'30 matí.—Urgent.—Telegrafian de Burgos, dihent que no ha pogut sortir d' allá l' regiment que ha d' anar á Melilla perque l' general Weyler se troba fora de dita ciutat, ignorantse son parader.»

Sobran los comentaris.

Lo de Melilla continua entretingut tenint capficat á tothom per lo molt llarch que 's veu venir lo resultat de un agravi que pot esser funest pera la nació Espanyola, donchs nostras tropas alli de guarnició continuan sent molestadas per los rissenys y no es facil que sense causar moltas baixas per las duas parts poguém, dominar lo fanatisme d' aquellas kábilas essent de dóldrer que per falta de táctica y previsió dels governs que 'ns han reigit desde l' any 60 hagim de perdrer vidas inutilment per fer un Fort de resistencia allá ahont ab tant temps y tantejantlo ab mes diplomacia qui sab si ja 'l tindriam sense ressentiment d' aquells fanátichs.

Ara ab la crida de las tres reservas son moltas las familias que ploren y de tot podem donar las gracias als diaris *patrioters* que no han callat fins á treurer de fino al govern parodiand á aquells *Santóns* qu' estant cridant la guerra santa.

Ja vindrá dia que la gent de reflexió aixís com ara ja desconfia dels polítics també desconfiará d' aquets cridayres *patrioters* d' estar per casa.

La Secció de ball del Ateneo Sabadellés celebrarà avuy un ball de tarde, corrent lo programa á càrrech de la Reputada orquesta *Chapi*.

Las invitacions van redactadas en nostra parla com es costum de l' esmentada secció.

De la Catástrofe ocorreguda en lo port de Santander son moltas las desgracias ocasionadas y segons contan los diaris encara no 's pot precisar lo número d' ellas per no haverse trobat encara molts dels que desaparegueren en aquella terrible hecatombe.

Sigalshi la terra lleu als que sucumbiren víctimas de la horrorosa catástrofe que deixarà inesborrable recort á aquella morigerada ciutat.

Ahir vespre y avuy recórren los establiments públichs amichs, del difunt jove Ramon Soler fill d' aquesta ciutat pera veurer de recullir alguna cantitat ab que aliviar la desgracia d' aquella atribulada familia.

Aplaudim los bons fins que 'ls guian.

Al extrém de la rambla d' aquesta ciutat y al portal del diposit de materials del Cos de Bomberos s' ha instalat un lloch ab un lletrero que diu: *Tabaco y mistos pera los soldats de Melilla* pera qui tinga voluntat pugui portarho allí, cuidantse. l' Alcalde d' enviarlo á Barcelona pera desde allí enviarho á nostres soldats de Melilla.

Acabat lo sermó del novenari d' ánimas que ve celebrantse en la parroquia iglesia de San Féliu, lo reverent rector Dr. Baltá Ilegí, dilluns passat desde la trona la Pastoral que l' exelentísim é lim. senyor Bisbe de la diócesis ha dirigit al clero ab motiu de las tristas circumstancias perque atravesa la nació, promovent lo esperit de caritat y ordenant als rectors la formació de juntas de socorros pera arriivar recursos á las víctimas de Santander, y del incendi de la fàbrica de tabacos de Capiz y pera las necessitats de Melilla.

Lo rector de San Feliu tingué després de la lectura de benéfich document inspiradas paraulas que commoveren á tots los fiels que l' escoltaban.

Se trova malalt de cuydado lo conegut industrial don Florentino Benito pare de nostre amich don Joan Benito y sogre de nostre estimat company don Modest Duran.

No cal dir lo molt que 'ns alegrarem de son prompte restabliment.

També dias ha fa lliit la senyora D.ª Dolors Altayó esposa de nostre amich lo conegut industrial don Joseph A. Durán.

Fem vots pera sa complerta curació.

Ab aquets dias de plujas nostra ciutat s' ha convertir en una mar de fanch.

Inútil es comentarho, donchs ja suposém que no foran atesas nostras observacions, pero fa vergonya no poguer transitar per nostres carrers quant cauhen quatre gotas.

¿Quin concepse formarán de nostra ciutat los forasters que 'ns visitan, que son molts donan lo seu tráfeh industrial?

Lo periódich *Egara*, de Tarrassa, corresponent al 22 d' Octubre, parla extensament de la cerimonia de benedicció de las tres campanas del rellotge públich d' aquella ciutat, que en dit dia degué celebrarse.

Del esmentat company extrayém las següents ratllas:

«Las tres referidas campanas del rellotge públich portarán las inscripciones següents, realment apropiadas al obgete perque han de servir: *Memento, homo, quia pulvis es, et in pulverem reverteris.*—MIQUELA.—*Campana de horas de rellotge municipal de Tarrassa, fosa essent Alcalde don Miquel Homs, apotecari, y Prior lo Rent. don Joseph Oriol Roig, Pbre. en 1893.*

Generatio præterit, et generatio advenit; terra autem in æternum stat.—J. ORIOLA.—*Campana 2.ª de quarts del rellotge municipal de Tarrassa, fosa essent Alcalde don Miquel Homs, apotecari, y Prior lo Rent. D. Joseph Roig Pbre. en 1893.*

Es d' alabar l' acort acertat y rahonable de posar en catalá las esmentadas inscripciones: es la llengua del país y bé comprén la iglesia que pera perpetuar algun fet, es més propi y segur valdrers de la llengua materna, que es la que ha sigut guardadora fidel dels caràcters y tradicions de la patria, que demanar emmanlevada altra fosastera que jamay podrá interpretar los sentiments més íntims del cor.

A quantas consideracions se presta aquesta primera mostra de criteri sa y ilustrat que en aquest sentit donán el Clero y l' Ajuntament de Tarrassa. No es aquesta, no obstant, la ocasió oportuna pera formularlas, més prenent peu d' aquest fet significatiu, altre dia 'ns entregarem á ellas ab lo deteniment y l' interés que l' cas mereix.»

Pera 'l gran festival de l'Associació dels Coros de Clavé de Barcelona á benefici dels ferits de la guerra d' Africa, lo sonyor Alcalde ha cedit lo Palau de Bellas Arts y la banda orquesta municipal pera que prengui part en dit concert, lo qual s' efectuará avuy diumenge.

Además de la massa coral y la banda, lo professor senyor Goberna ha ofert son concurs pera executar algunas pessas ab las orgas eléctricas.

Próximament veurá la llum pública á Reus un periódich literari setmanal, que sortirá ab las mellors condicions. Colaborarán en ell ab gran assiduitat, los notables escriptors catalans, fará literatura sèria, no admetent en sas columnas cap vulgaritat ni xabacanada, tan en prosa com en vers, y donará en cada número 4 planas de folletí, publicant obras inéditas de escriptors de valua. Son titol será *La Gent del Llamp*, y apesar de lo dit, no costará mes que cinch centims lo número, no duptant que tan ventatjosas condicions, farán que siga en breu un dels periódichs més populars de Catalunya.

En lo Centre Instructiu d' Escultors-tallistas, hi doná lo passat dissapte á la nit una conferencia nostre company de causa l' arquitecte don Joseph Puig y Cadafalch sobre 'l tema: «La Escultura decorativa en lo época ogival».

Comensá fent oportunas observacions sobre l' art mentida que 's fa avuy baix la única consideració del diner, convertint l' art en industria y sense ideals pera concebre ni facultats pera crear. Digué que l' objecte de sa conferencia era veure si combatia aquest pseudo art modern y entrá en lo desenrollo del tema, en quin tingué ocasió de fer gala de sa vasta erudició y son excelent criteri. Esplicá que la escultura de la época ogival era á son entendre la que omplia més l' objecte que debém assolir en la época present.

Ponderá com se mereix, la intervenció sobria rahonada de la escultura en la arquitectura, pera decorar los elements d' aquesta, may pera esbollarlos, lo perfet naturalisme que guiava la ma dels modestos escultors mitjvals y al mateix temps son excelent idealisme dins de las formas naturals logrant que *componguessin* en lo conjunt-arquitectónich.

Parla de la influencia del material y del procediment en las formas decorativas, citant molts exemples, entre ells la Seu de Barcelona en que 's veuhen las mateixas plantas ó bestias tractadas en diferents materials pedra, ferro, fusta, etc.

Feu l' elogi dels concursos que fa á París la Escola d' Arts decorativas, pera que 'ls deixebles s'acostumin á estilizar un tema natural, ab quin procedir se logra en alt grau la educació artística dels escultors.

Pera acabar feu als oyents algunas comparacions entre 'ls retaules antichs de la Seu de Barcelona y alguns de moderns, y excitá als escultors á que s' inspirassin en l' art gòtich no para ressucitarlo, donchs los morts no 's poden ressucitar per má del home, sino pera seguirne 'ls procediments los ideals y 'l naturalisme que l' informaren.

No cal dir si fou aplaudit lo distingit conferenciant per la molt numerosa concurrencia que omplia 'l saló del Centre Industrial de Catalunya.